

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus SEPTEMBER 2013

Kirik keset küla

Kirikut kesket küla ehitama on asja nii toimetama, et kumki pool kahju sisse ei jää, tavatses vanarahvas öelda.

Kui vaatame tagasi lõppevale suvele Haapsalus ja arvukatele kultuurisündmustele, siis küllap võime tõdeda, et oli väga rikas ja ilus suvi, kus erinevate osapoolte (linn, SA Läänemaa Muuseumid, kirik, festivalide ja teiste kultuuriürituste korraldajad) koostöös sündis vaimu ja meeli rikastavaid ning inspireerivaid sündmusi.

Et suvi oli aktiivne, kinnitavad ka septembrikuu Johannese Sõnumite kokkuvõtted. Juulis ületas piiskopilinnuse kolme kuu küllastajate arv 11 000 inimese piiri, mis on 3000 inimest rohkem kui mullu samal ajal. Rahvast jagus koguduse mõlemas kirikus toimuvatele festivalidele, kontsertidele ja palvustele.

Rõõmustavalt paljud külalised lähemalt ja kaugemalt leidsid tee ka kirikusse – nii toomkirikusse kui ka esimest suve huvilistele avatud Jaani kirikusse. Jaani kirik oli avatud tänu sellele, et koguduses on piisavalt teotahtelisi inimesi, kes ei pidanud paljaks oma aega ja energiat pühendada, et mõned tunnid või päevad kirikus veeta ja külalistele kirikut tutvustada. Usun, et see oli igauhele, kes selles ettevõtmises osales, eriline aeg. Aitäh teile kõigile, kes te selles algatuses osalesite!

Suvi oli rikas ka ametitalituste poolest: laulatati 10 paari ja ristiti 13 inimest. Ajast igavikku lahkus Jumala sõna saatel 6 inimest.

Kogudusele algas suvi sõbruskoguduste päevadega mai lõpus ja päädis Rendsburgi sõbruskoguduse gospelkoori küllastusega Valge Daami päevade ajal. Ka sellest võime tänasest lehest lugeda. Tagantjärele hinnates võib öelda, et kõik kavandatud ettevõtmised on hästi korda läinud, sõbrussuhted kogudustega Soomest, Rootsist ja Saksamaalt said juurde uut hingamist.

Nüüd jääb loota, et soojast, pikast ja külluslikust kultuurisuvest kaasa võetud emotsioonid soojendavad südant ja meeli ka sügisel, mil siirdume argiste tegemiste ja igapäevarutiinide juurde.

Kirik on olnud Haapsalu kultuurielus sõna otseses mõttes keset küla. Usun, et sellest on võitnud nii need, kes on osalenud kirikuga seotud sündmustel kui ka korraldajad. Kirik on olnud nähtav ja — (juba mitu aastat) tänu üle linna kõlavatele kirikukellade helinale — ka kuuldav. See helin kutsub kirikusse kõiki, kel soov tulla. Ruumi ja tegevust jätkub.

Koguduse tegevusrühmad alustavad uut hooaega. Esimene suurem ettevõtmine on perelaager Koopa talus 6.-8. septembril. Kõiges, mis meid koguduses ees ootab, võite lugeda värskest Johannese Sõnumitest. Mõistagi olete kõik oodatud ühistes ettevõtmistes kaasa lööma.

September on tähenduslik ka meie infolehe toimetusele, sest just septembris 2008 ilmus meie esimene infoleht. Suur tänu lugejaile, kaastöölisele ja toimetuse liikmeile, et olete andnud põhjust Johannese Sõnumeid iga kuu välja anda! Siit on hea jätkata.

Kristel Engman, EELK Lääne praostkonna vikaarõpetaja

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA SEPTEMBRIS.

P, 1. september kl 11 jumalateenistus armulauaga (toomkirik). Teema: Tänuikkus. Teenivad praost Tiit Salumäe ja jutlustab praost Mart Salumäe (Toronto Peetri kogudus).

R, 6. september kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). Teenib õpetaja Kari Tynkkynen; **kl 17** segakoori proov mehed, **kl 18** naised (Jaanisaal).

06.-08.09.2013 koguduse perelaager Koopa talus. Oodatud on kõik lapsed, eriti Haapsalu koguduses ristitud lapsed, lastekiriku lapsed, laululapsed koos oma peredega. Laager algab reede õhtul kl 19 ning lõppeb pühapäeval kl 13. Huvitavat programmi ja ühiseid ettevõtmisi on kõigile. Anna osalemissoovist teada peatselt, kuid hiljemalt 03.09 e-kirjaga haapsalu@eelk.ee Osavõtutasu on 6 € /in, samast perest iga järgmise osalustasu 1 € vähem (5, 4 jne); koolieelikud on tasuta.

P, 8. september kl 10 leerikooli algus (toomkiriku käärkamber). Soovitav on eelregistreerimine e-kirjaga haapsalu@eelk.ee Leeritundide toimumise ajad lepitakse kokku ühiselt; **kl 11** jumalateenistus armulauaga, lastekiriku õppeaasta avamine (toomkirik). Teema: Jumala hoolitsus. Teenivad õpetajad Tiit Salumäe ja Kristel Engman, laulavad lapsed.

T, 10. september kl 19 toomkoori proov (Jaanisaal).

R, 13. september kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). Teenib õpetaja Tiit Salumäe; segakoori proovi ei toimu; **kl 19** kirikukontsert (toomkirik) Esinevad Hille koguduse segakoor Rootsist ja Haapsalu koguduse koor. Juhatavad: Ellen Weiss ja Lia Salumäe Sissepääs: vaba annetus;

P, 15. september kl 11 jumalateenistus armulauaga (toomkirik). Teema: Jeesus annab elu. Teenivad diakon Peeter Krall ja Teno Ilves.

T, 17. september kl 19 toomkoori proov (Jaanisaal).

R, 20. september kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). Teenib õpetaja Tiit Salumäe; **kl 17** segakoori proov mehed, **kl 18** naised (Jaanisaal).

P, 22. september kl 11 jumalateenistus armulauaga (toomkirik). Teema: Kristlase vabadus. Teenib õpetaja Tiit Salumäe; **kl 11-12.15** lastekirik ehk pühapäevakool (toomkiriku käärkamber). Juhendab Sirje Jätsa.

T, 24. september kl 19 toomkoori proov (Jaanisaal).

R, 27. september kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). Teenib õpetaja Kari Tynkkynen; **kl 19** Rändurite klubis, Nurme bistroos (Nurme 1, Haapsalu) räägib Tõnis Padu teemal „Gotland sõnas ja pildis“. Kõik huvilised on teretulnud. Klubiõhtu on tasuta.

P, 29. september kl 11 jumalateenistus armulauaga, mihkclipäev (toomkirik). Teema: Jumala sõnumitoojad. Teenib õpetaja Kristel Engman.

Eakate teetunnid algavad oktoobris.

JAANI KIRIK OLI SUVEL KA KÜLASTAJATELE AVATUD.

Juunist augusti lõpuni oli tänu vabatahtlikele abilistele kolmel päeval külastajatele avatud Jaani kirik. Nimetatud ajavahemikul käis kirikust läbi lisaks kontserdikülastajatele ja talitustel osalejatele tuhatkond uudistajat. Piltlikult öeldes oli tulijaid Soomest ja Saarest ja mujaltki kaarest. Kõige kaugemad külalised olid USA-st ja Jaapanist. Tugevalt olid esindatud meie põhjanaabrid, kuid ka muude rahvuste esindajad ja muidugi meie endi kaasmaalased lähemalt ja kaugemalt. Käidi üksi ja mitmekesi, perekonniti ja rühmiti. Oli hetkeks sisse astujaid ja pikemalt peatujaid, oli vaikijaid ja suhtlejaid. Kõikide uudishimu püüdsid tublid valvajakud jõudumööda rahuldada ja küllap ei jäänud ükski küsimus päris vastuseta ning külalised avastamisrõõmuta. Meie väikest hubast pühakoda on külalisteraamatus ülivõrdes kiidetud eesti, soome, rootsi, vene, saksa, inglise ja prantsuse keeles. Kirkaid emotsioone pälvisid kivist altarisein, kroonlühtrid, hauaplaadid, orel, aknast langev valgus... Seda loetelu võiks veelgi jätkata.

Tõenäoliselt oli ettevõtmine huvitavaks kogemuseks ka valvuritele, kelle mõtted ja emotsioonid on talletatud ajaloo tarbeks. Lubatagu siinkohal esitada väike spekter kirjapandust.

- ... Oli noor mees Soomest, kes külastas kirikut üksi ja tuli tund hiljem tagasi koos perega.
- ... Oli proua Stockholmist, kelle ema konfirmeeriti Jaani kirikus 1913.aastal.
- ... Oli paar inimest, kes olid ise konfirmeeritud Jaani kirikus.
- ... Oli proua Saksamaalt, kes oli sündinud Haapsalus, Kooli tn 1 majas.
- ... Oli väikemees oma miksidega: miks küünlaid pannakse? Miks kirikus inimesi ei ole? Jne
- ... Oli Rootsi suursaadik abikaasaga.
- ... Oli turist Saksamaalt, kes päev varem oli külastanud Saaremaa maakirikuid.
- ... Oli vanavanemaid, kes selgitasid lastelastele kirikus käitumist ja siinseid hindamatuid väärtusi.
- ... Oli perekond, kes palus luba tõmmata „siniseid nõõre“ (kellanoõrid!).
- ... Oli Soome tšellist (Vanamuusikafestivalil), kelle harjutamine oli „lisaväärtuseks“ külastajatele.
- ... Oli inimesi, kes tulid Toomkirikust või olid minemas sinna.
- ... Oli Tallinna proua, kes kiitis hubast väikest kirikut, kuid kelle „oma hubane“ kirik on Kaarli.
- ... Oli laps, kes kuulis Toomkiriku kellamängu ja ütles: „Kellad löövad, peab minema kirikusse!“
- ... Oli inimesi, kes traditsiooniliselt veedavad vähemalt ühe suvise nädalavahetuse Haapsalus.
- ... Oli vaikkeid päevi, oli kiireid päevi.
- ... Oli laulatus ja igaviku teele saatmisi.
- ... Oli enda sisse vaatamisi ajal, mil külastajaid polnud.
- ... Oli ettepanekuid, et võiksid olla voldikud või info teadetetahvil.
- ... Oli külaliste siiras rõõm, et niisugust võimalust pakuti.

Kindlasti saab teha asju veel paremini ja aega läbimõtlemiseks ju on. Tuleval suvel vääraks ettevõtmine jätkamist, sest „küünalt ei maksa hoida vaka all“. Me kõik vajame praeguse kiire elutempo juures võimalust astuda sisse rahu ja vaikuse oasi ning lasta ajal endast läbi voolata. Müstiline on mõelda, et kõigest mõne sammu kaugusel sellest oasist võivad majesteetlikult liikuda uhked Cadillacid ja Pontiacid, „apseluutselt“ kindlalt teeb oma tempe Madlike, bluusimängija võtab kitarril kõrgeima noodi ja üle kõige heidab oma salapära loori Valge Daam...

Kiirus ja kära on kaugel ära.
Maailma serval murede kõrval.

Vaikust ja rahu meel endas tajub.
Siin pühas kojast kingitust Loojas.

Tänu kõigile külastajaile, kes meid üles leidsid!
Tänu kõigile abilistele, kelle läbi projekt teoks sai!

Tiia Laar

PIISKOPILINNUSE KIREV SUVI 2013.

Ilus suvi oli! Haapsalu piiskopilinnuse suvehooaeg maist augustini oli tihedalt täis väga erinevaid sündmusi – jumalateenistused, kontserdid toomkirikus ja õues, teatrietendused, erinevad festivalid, laulupeod. Lisaks eraüritused – ristimised, laulatused, abieluregistreerimised, pulmapeod, sünnipäevad, vastuvõttud. Seega keskmiselt üle päeva oli mingi sündmuse pärast rohkemal või vähemal hulgal inimestel põhjust linnusesse tulla.

Ajalooliseks sündmuseks oli eestirootslaste laulu- ja tantsupidu, mis viimati toimus samas paigas 80 aastat tagasi, 1933. aastal. Mitmed traditsioonilised festivalid tähistasid sel aastal juubelit. Kahekümneaastaseks said vanamuusikafestival, keelpillifestival ja Augustibluus. Suurürituse korraldamine on pingeline ja keeruline töö. Ühe lõppedes algab uue ettevalmistus. Siirast tänu inimestele, kes festivalikoormat aastast aastasse veavad! Esile peab tõstma muidugi Toomas Siitanit, kes ainukesena kõik need 20 aastat on olnud festivali peakorraldaja ja kõik tema korraldatud vanamuusikafestivalid on olnud rahvusvaheliselt kõrgetasemelised muusikasündmused.

Rõõmu teeb see, et Haapsalu piiskopilinnuses tahetakse üritusi korraldada. Haapsalu linnus on ilus ja väärikas koht ning siin on hea publik. Probleemiks on pigem see, et kõigile üritustele ei jagu aegu. Eriti keeruline on juulikuu, mis peaks olema poole pikem, et kõik sel kuul üritust korraldada soovijad oma ürituse läbi viia saaksid.

On tore, et linnuse üritused ei ole vaid muusika poole kaldu, vaid elu oma kirevuses ulatub ka siia. Lisaks arvukatele muusikasündmustele kogunevad linnusesse kord aastas koortearmastajad, Ameerika autode fännid, joogaharrastajad, vehklejad, muidugi ka Valge daami austajad.

Lisaks arvukatele üritustele on konvendihooone-muuseum ja toomkirik olnud traditsiooniliselt alates 1. maist iga päev avatud. Külalisi on olnud kaugemalt ja lähemalt. Kevadel väisavad linnust arvukad õpilasgrupid Eestist ja ka Soomest. Jaanipäevast alates on huvilisteks perekonnad, paarid, sõpruskonnad, loomulikult ka üksikülastajad ja turismigrupid kogu maailmast. Aeg-ajalt loen muuseumi külalisteraamatut. Võin ausalt öelda, et negatiivseid kommentaare leidnud pole. Pigem hämmastavad arvukad positiivsed sissekanded. Ise ju tean, mida kõike võiks teha paremini, mida ei ole jõudnud, mille jaoks pole raha jne. Kui loen sissekandeid, mida on teinud inimesed Eestist kuni Austraaliani ning seal korduvad ikka ja jälle erinevates keeltes sõnad „eriline“, „imeilus“, „põnev“, „väga vahva“, „väga huvitav“, „salapärane“, „meile väga meeldis siin, tuleme kindlasti tagasi“, „linnuse on väga ilusaks tehtud“ jne, siis teeb see muidugi head meelt ja annab jõudu edasi pingutamiseks. On isegi mõni sissekanne, mis lausa sõnatuks võtab. Näiteks 11. augustil on keegi R. Itaaliast kirjutanud „Parim muuseum, mis ma kunagi näinud olen.“

Linnusemuuseumi külastatavuse oluliseks mõõdupuuks on loomulikult piletiga külastajate arv. Sel aastal on kolme kuuga (mai, juuni, juuli) muuseumi külastanud ligi 11 000 inimest, 3000 inimest enam kui eelmisel aastal samal ajaperioodil. Hea tulemuse juures mängivad muidugi olulist rolli Haapsalu turismi üldine areng ja päikeseline suvi. Aga kõige tähtsamaks teguriks jäävad ikkagi meie oma inimesed, ilma kelleta linnuses elu ei toimiks. Et kõik head inimesed, kelle abil linnus elab, kõik siin kirja panna, saaks leheruum otsa. Suur tänu meeldiva koostöö eest ja sügav kummardus igauhe ees Teist!

Ülla Paras

SA Haapsalu Piiskopilinnus juhataja

TAGASIVAADE AUGUSTIKUU ETTEVÕTMISTELE.

Kogudus käis Osmussaarel huvireisil. Kogudus on aastaid käinud 20. augustil ekskursioonil, seekord sõideti Osmussaarele. Ekskursioonijuht Tõnis Padu saatel kõndis paarkümmend reisilist läbi saare põhjapoolse külje Lõunasadamast tuletornini. Peamiselt liiguti mööda rannikut vee ja maa piiril, sest sealt võib oskaja lugeda maa ajalugu nagu raamatust.

Tõnis Padu on hariduselt küll arhitekt, aga Osmussaarel oskas ta tähelepanu juhtida ammuse maavärina

jälgedele, põnevaile kivimeile ja kivististele. Nõnda muutusid reisiliste seljakotid aina raskemaks, sest kuidas sa ikka jätad maha nii eriskummalise kuju või ajalooa kivi.

Pärast lõunapausi tuletorni juures RMK külalistemaja katuse all sõidutasid saare püsielanikud Rita ja Ervin Koppel ekskursandid džiiibist tehtud sõiduriistaga saare keskel asuva kabeli juurde.

Osmussaarlaste järeltulijad on seal taastanud kabeli kellatorni ja markeerinud meetrikõrguse müüri- ja kabeli piirjooned.

Tõnis Padu sõnul oli Osmussaare Jeesuse kabeli altar eriline, sest kantsel asus altari kohal — nii nagu ka Rooslepa ja veel vaid mõnes üksikus Eesti kirikus.

Kabelis pidas õpetaja Tiit Salumäe väikese jumalateenistuse. Oma jutluses võrdles ta inimese elu nende sadade miljonite aastatega, millest kõneles Tõnis Padu saare rannikul. Näiteks 400 miljonit aastat tagasi elanud loomade kivistisi näidates või 540 miljoni aasta eest saare lähedale kukkunud hiidmeteoriidist rääkides. Plahvatuse järel tekkis Osmussaarest 7 km kaugusele Neugrundi kraater.

Selles plahvatuses tekkis pulbriks pihustunud ja uuesti kokku tardunud kivimeist uus kivim, gneissbretša. Saarel on mitu suurt bretšarahnu ja mitukümmend väiksemat. Kalda lähedal madalas vees võib näha piklikke kühmuliseks kulunud bretšasid, mis meenutavad vees luuravaid krokodille.

Homo sapiens'i 500 000 aasta pikkune ajalugu on bretšade kõrval nagu eilne päev. Salumäe soovis oma jutlust lõpetades, et kulutaksime meile maa peal elada antud imelühikese ajalõigu armastuseks ja headuseks.

Omaette elamus oli džiiibisõit mööda elutuid klibuvalle.

„Nii võis Haapsalu välja näha pärast merest kerkimist,” võrdles Padu.

Varem Osmussaarel käinud märkasid saareelus suurt edasiminekut. Seal niidetakse heina ja see rullitakse suurtesse pallidesse. Tuletorni juures seisid üksteise kõrval kolm sõiduauto ja neljaski vilksatas korra kadakate vahelt.

Saarel on oma mootorpaat, mis kihutab 15 minutiga Dirhamisse. On kaks külalistemaja. Tuletorni ja Koppelite elumaja juures on üles pandud päikesepaneelid.

Ka Koppelite pere kavandab oma külalistemaja ehitamist, et pikendada turismihooaega ja anda võimalus saarel pikemalt peatuda — näiteks linnuvaatlejail, sest saar jääb otse lindude rändetele. Et saar on tervenisti looduskaitse all, on ehitamine ja inimtegevus väga vaevaline, nentis Rita Koppel.

Lehte Ilves

Rendsburgi sõbrad käisid Haapsalus. Valge Daami päevade ajaks tuli kogudusele külla sõpruskogudus Rendsburgist, suurema osa 38liikmelisest delegatsioonist moodustas gospelkoor „2gatheR“, kes andis 24. augustil koos Toomkooriga Jaani kirikus kontserdi ning teenisid lauluga kaasa 25. augustil toimunud eesti-saksa jumalateenistusel.

Gospelkoor „2gatheR” asutati 2012. aasta kevadel ja on Rendsburgi Püha Jürgeni ning Búdelsdorf/Rickerti koguduse ühisprojekt. Sõna *gather* tähendab inglise keeles „kogunema”. Selles kooris „kogunevad” inimesed kahest kogudusest ja nende hulgas on nii puudega kui ka puudeta inimesi. See teeb koori eriliseks.

On rõõm tõdeda, et Haapsalu ja Haapsalu ühe vanima sõpruslinna, Rendsburgi, luterlike koguduste vahel on suhtlus toimunud samuti aastakümneid. Kõige enam on kontakte just muusikatöös vallas (kooride külaskäigud), kuid koostööd on tehtud ka lastetöös. Viimati külastas Rendsburgi koguduse lastekoor eelmise aasta augustis. Sama visiidi raames anti Hamburgi Alt-Rahlstedti koguduse eelmisele õpetajale Harald Büchile üle EELK koostöömedal, millega tunnustati teda pikaajase koostöö edendamise eest meie koguduste vahel.

Lehe Ilves, Kristel Engman

Õpetaja Pille Heckmann-Talvar õnnistati 18. augustil Kurhessen-Waldecki maakiriku Naumburgi-Ippinghauseni koguduse pastoriks. Ametisse õnnistamise toimetas dekaan Dr. Gernot Gerlach koos Pastor Kai-Michael Scheidingiga, kes oli selle koguduse asendajaõpetaja. Naumburgi-Ippinghauseni kogudus kuulub Wolfhageni kirikuringkonda ja on rajatud aastal 1878. Koguduse

kroonika kohaselt on Pille Heckmann-Talvar koguduse 20. pastor.

Praost Tiit Salumäe saatis ametisse seadmiseks tervituse, mis loeti kogudusele ette: Tervitan teid kõiki Eesti Evangeelsest Luterlikust Kirikust, Lääne praostkonnast, Haapsalu kodukogudusest ja soovin õpetaja Pillele õnnistust ja armu tööks koguduse õpetajana Püha Peetruse 1. kirja 4. peatüki salmidena 10-11: „Teenigu igaüks teisi selle andega, mille ta on saanud, nagu Jumala mitmesuguse armu head majapidajad. Kui keegi räägib, siis ta rääkigu nagu Jumala sõnul, kui keegi teenib, siis teenigu nagu selle jõuga, mille Jumal annab, nõnda et Jumal saaks kõigiti austust Jeesuse Kristuse kaudu, kelle päralt on kirkus ja võimus igavesest ajast igavesti! Aamen.“ Kristlik Kirik on Jumala rahvas, Kristuse ihu ja elavatest kividest tempel, mille nurgakiviks on Kristus Jeesus ise. Ristimises, konfirmatsioonis ja ordinatsioonis on Sind, armas kaasvõitleja, kutsutud püha preesterkonna liikmena täitma Kristuse ristimis- ja misjonikäsku, tunnistades Kristust oma sõnade ja tegudega, elades Tema tahte järgi ja ülistades Jumala suuri tegusid. Kristus on kutsunud Sind oma majapidajaks ning andnud Sulle armuannid, millega Sa saad teenida Kristuse ihu ülesehitamisel. Koguduse vaimuliku - karjase, õpetaja ja preestri - kolmikamet on Jumala kingitus, mis Sulle antakse nagu talendid tähendamissõnas, et Sa teeniksid kogudust ja kogudus võiks kasvada nii arvus kui tunnetuses. Tean, et Sul on selleks Jumala rohked annid – kasuta neid ja teeni Kristust kogu Jumalalt saadud väega, et Kristuse ihu oleks toidetud ja elavatest kividest tempel püsiks tervena. Palvetan täna Sinu pärast ja kahetsen, et ei saa olla koos Sinuga ja Su kogudusega. Loodan, et Sinu töö kaudu tugevneb ka sõprusuhte partnerkirikute – Eesti Kiriku ja Kurhessen-Waldecki Maakiriku - vahel.

25. augustil pidas lahkumisjuttu seoses emerituuri siirdumisega Österhaninge koguduse õpetaja Martin Marcolla (Rootsi). Österhaninge kogudus on Haapsalu pikaajaline sõpruskogudus, kes on tublisti aidanud kaasa Haapsalu koguduse tööle. Haapsalu kogudus on autasustanud õpetaja Martin Marcollat teeneteristiga. Pidupäeval andsid Haapsalu koguduse tervitused üle õpetaja Tiit Salumäe ja koguduse juhatuse aseesimees Kristi Ainjärv.

31. august toimetaskid Wiedemanni tänava koolimaja taaspühitsemise Lääne praost Tiit Salumäe ja EAÕK Haapsalu Maarja Magdaleena koguduse preester Jüri Ilves.

Sõnavõttudega esinesid Läänemaa Ühisgümnaasiumi direktor Leidi Schmidt, Haridus- ja Teadusministeeriumi koolivõrgu juht Kalle Küttis, Haapsalu linnaeape Urmas Sukles Wiedemanni kooli vilistlane ja riigikogu liige Lauri Luik ja kõige staažikam Wiedemanni tänava kooli koolijuht Leini Vahtras. Laulis kooli ansambel Kadri Kelneri juhatusel.

SAAME TUTTAVAKS – ANDRI MERILOO.

Haapsalu koguduse juhatuse ja nõukogu liige Andri Meriloo on paljude koguduseliikmete perearst või kirurg. Arstiks on ta tahtnud saada 4. klassist alates. „Muid elukutsemõtteid ei ole mul elus olnudki,” on ta varem ajakirjanduses öelnud. Juba 10. klassis läks ta Maarjamõisa opiplokki sanitariks. Ülikooli ajal töötas anestesistina, kolmandal kursusel hakkas kirurgiaga tegelema. Haapsalu koguduse liikmena on ta arstina nõustanud koguduse õpetajat meditsiinieetika küsimustes. Oma intervjuu Johannese Sõnumeile lõpetas Andri Meriloo sooviga, et Haapsalu koguduse liikmeil oleks tervist ja palju päikselisi päevi.

Andri Meriloo, kuidas te Läänemaale tööle sattusite?

Olen sündinud Tartus ja elanud seal ülikooli lõpuni. Kogu nooruse unistasin elamisest mere ääres. Ülikooli ajal käisin suvepraktikal mitmel pool Eestis — Saaremaal, Võrus, Haapsalus. Et Haapsalu tundus kõige sümpaatsem, lasin end siia tööle määrata. Ei ole seda siiani kahetsenud. Tõsi, vahepeal elasin seitse aastat Virtsus ja töötasin seal maa–arstina. Ka see oli tore aeg, sest tuli lahendada igasuguseid probleeme ja visiitidele kutsuti ööpäevaringselt.

Mis teid usu juurde tõi?

Vanaisa luges piiblit peaaegu iga päev. Minu ülikooliaeg aastail 1982–1988 oli selline, mil kirik oli üliõpilastele mittesoovitatav. Jõulude ajal käidi kirikutes pildistamas ja kui fotole sattusid, tuli ülikooli komparteiile kirjutada pärast seletuskiri, et mida sa seal tegid. Mis on aga keelatud, see on põnev. Loomulikult käisime kirikus, 1–2 korda aastas. Ristida ja leeritada lasksin end keskkooli lõpus Tartu Pauluse koguduses. Ka vanemad olid selle poolt. Kui 1990 Haapsallu tulin, võtsin end kohe siinses koguduses arvele. Tõsi, olin algul aastaid passiivne liige. Et olen Läänemaa Arstide Ühenduse esimees, Eesti Arstide Liidu eestseisuse liige ja ühiskondlikke ülesandeid on veel, siis kirikutööks praegu väga palju aega üle ei jää.

Arstid teavad (peaaegu) kõike elu ja surma saladusest. Kas arstiteaduses on üldse Jumalale kohta?

Arstid teavad palju bioloogilise elu ja surma saladusi, aga mõistan iga päev, et on veel midagi, millest sõltub inimese elu — haigused, algus ja lõpp. Kõik ei ole mahutatav organismi materiaalsesse funktsioneerimisse. Vaat see „midagi” ongi seos teise, nähtamatu maailmaga. Võin ravida haigust, turgutada keha ja kosutada vaimu, aga sellele vaatamata on igal inimesel oma saatus. Igäühe lugu kulgeb omamoodi. Toon siin sellise näite. Kui abikaasad, mees ja naine on palju aastaid koos elanud ja hästi läbi saanud, siis tihtipeale juhtub, et ühe kustumisel läheb ka teine talle üsna kiiresti järele. Ilma, et oleks olnud mingit suurt haigust.

Kas arstide seas on rohkem usklikke või ateiste?

Arvan, et arstide seas on rohkem ateiste, aga miks, seda ma ei tea. Noore arstina uskusin väga sensitiividesse ja nõidadesse, suhtlesin Vigala Sassiga. Ent ma ei ole näinud mitte ühtegi sensitiivi raviga toimunud imelist tervenemist.

Kas usklikuna elada on kergem või raskem?

Usus elamine tähendab minu jaoks tunnetatud paratamatust. Ela ja suhtu teisesse nii, nagu sa tahad, et sinusse suhtutakse. Usk on paljudele päästerõngas kriisiolukorras.

Olete kirurg ja perearst. Miks mitte ainult kirurg või ainult perearst?

Olen terve nooruse tahtnud arstiks saada. Tulin Läänemaale küll kirurgina, aga siin olles omandasin ka perearsti paberid. Kui perearstindus on minu jaoks toit, siis kirurgia on sool ja pipar toidu peal.

Kas minestate, kui õde teilt veenist vereproovi võtab? Kas arst iseennast ka ravib?

Olen käinud operatsioonidel ja uuringutel. Ma ei karda mitte ühtki protseduuri, ka operatsioonile lähen patsiendina rahulikult, mõnusa tundeaga. Ma ei karda ei vere võtmist ega gastroskoopiat. Küll aga on tähtis tõetera, et arst ei tohi end ise ravida — inimene on enda suhtes alati subjektiivne.

Lehte Ilves

SIRVIDES KOGUDUSE KROONIKAT.

157 aastat tagasi

Kingitus. Juba 1856. aasta kevadel kinkis siinne kreisiarst dr. C. A. von Hunnius kiriku pingistiku värvimiseks ühe puuda õlivärvi. 6. septembril 1856 alustas maaler härra W. O. Peterson tööd ja lõpetas selle 15. septembril, nii et me saime juba 23. septembril pidada jumalateenistust uutes pinkides ja ainult kaks pühapäeva jäi selle töö tõttu vahele. Peterson võttis töö enda peale ülimalt madala hinna eest, 44 rubla 70 kopikat. Jumal õnnistagu teda selle armastuse eest. - Jumal õnnistagu ka õlivärvi kinkijat. -

155 aastat tagasi

12. septembril [1858] marssis Haapsallu Olonetsi tagavarapolgu pataljon alampolkovnik Ozerovi juhatusel. Sõjavägi marssis sisse, sest uus talupoegade seadus on mitmes Eestimaa paigas tekitanud talupoegade rahutusi. 2. juunil põletasid talupojad maha Mahtra mõisa Juuru kihelkonnas. Ka Hiiumaal, Mäemõisas, Haeskas toimusid suvel talurahvarahutused, mille tagajärjel saadeti palju inimesi maalt välja. Mahtras tapsid talumehed ühe ohvitseri.

149 aastat tagasi

Visitatsioon. 22. septembril [1864] , 17. pühapäeval pärast Kolmainupüha viis praost Frese siin läbi kiriku visitatsiooni. Kohalik pastor jutlustas saksa keeles Rm 9:22-24 alusel ja eesti keeles Jh 14:6 alusel. Assisteerisid Martna pastor Horschelmann ja Ridala pastor Horschelmann. Visitatsioon kujunes rahuldavaks, laitusi ei esinenud. Praost ütles siinsele pastorile, et visitatsioon oli talle südantkosutav.

126 aastat tagasi

Kindralsuperintendent Schultz . 21. septembril [1887] suri Tallinnas Eestimaa kindralsuperintendent audoktor Wold. Schultz, kes pidas haruldase energiaga peaaegu 25 aastat truul oma vastutusrikast kõrget ametit, olles pastoritega südamlikes vennassuhetes.

74 aastat tagasi

Peetakse Lääne praostkonna lastetöö päivi Haapsalus 24. sept. 1939, selle puhul vastavad jumalateenistused praost F. Jürgensoni, - abipraost Lääne j.t. poolt. Refereerin ise: "Jeesus ja lapsed".

Lood valis välja Maria Strauss

MART SALUMÄE PAJATAB.

Perekondlikud saladused.

Usuõpetuse tunnis jutustab õpetaja lastele Loomislugu. Kui ta jõuab inimese loomise jutustuseni, tõstab Juku käe ja teatab: "Minu isa ütleb, et me oleme hoopis ahvist arenenud." Õpetaja vastab: "Oma perekonna saladusi pole viisakas niimoodi avalikult välja lobiseda!"

SÜNNIPÄEVAD SEPTEMBRIS.

2. september	Agneta Tomingas	95
	Helena Tammo	5
4. september	Anne Janson	
	Aina Aasna	
	Ragnar Kruusimaa	
5. september	Kete Erik	5
6. september	Vilve Kinkust	85
	Tony Sepp	
7. september	Teno Ilves	
	Tarvo Rahumägi	
	Orlando Oorn	
8. september	Lisandra Maide	
9. september	Tiia-Mall Meister	
	Galina Silmberk	
10. september	Kristo Kaareste	
11. september	Mari Bergmann	
12. september	Valentina Lehtsaar	
13. september	Robert-Reino Aedmäe	
	Viive Marleen	
	Saara Salumäe	
14. september	Ingrid Veske	
	Arho Andor Öövel	
15. september	Karl Raatpalu	
16. september	Uku Kollom	
	Katri Tarlap	
17. september	Sigrid Onna	86
	Virve Nurgamaa	
18. september	Egon Eelvee	
19. september	Madis Kütt (jun)	
20. september	Lea Siirak	75
23. september	Ene-Reet Kariis	
	Kati Pavlovski	25
	Kaarel Kaasik	
	Hugo Barndök	
24. september	Liidia Loodus	
25. september	Eduard Vaino	
26. september	Liisi Sukles	
	Ken-Martin Lepp	
27. september	Evi Süsi	86
	Sulev Saareväli	
	Siim Parts	
28. september	Leida-Miralda Tärk	99
	Alfred Koorem	91
	Laine Truuver-Sarrapik	
29. september	Kristjan Mihkel Kollom	
	Martin Oliver Kollom	
30. september	Olga Salin	80
	Svetlana Meister	

PALJU ÕNNE JA ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

SEPTEMBRI JUHTSALM JA PALVE

Armude teile ja rahu! 1. Tessaloonika 1:1

Isa, me täname ja kiidame Sind,
sest Sina oled halastuse ja armu Jumal.
Palume Sind: õpeta meid mõistma,
et kõik hea, mis meil iganes on
või mis me saame,
on Sinu armu kingitus,
et meist endist ei ole mitte midagi,
mis võiks püsima jääda Sinu ees.
Aita meil mõista ja vastu võtta oma suurimat armu,
mida Sa pakud meile Jeesuse Kristuse risti läbi.
Isa, me täname Sind Sinu rahu,
tõelise rahu,
jumaliku rahu eest,
mida Sa kingid neile,
kes ainult Sinu armu peale loodavad.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNENE KOGUDUS

KOGUDUSE KANTSELEI. Kantselei on avatud septembrist taas esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kl 9-15. Ametitalituste osas ja kohtumine koguduse õpetaja Tiit Salumäega on soovitatav leppida eelnevalt kokku (tel. 52 80635). Vajadusel palume pöörduda toomkiriku valvelauda!

Diakoonia annetumüük on avatud alates septembrist avatud: E, K, R kl 9.30-13.

Toomkirik ja muuseum. Vaata www.haapsalulinnus.ee Toomkirik ja konvendihoone avatud iga päev kl 10-16. Pilet: 4 € 2 € - õpilane, tudeng, pensionär; 1 € - Läänemaa kooliõpilane; 8 € - perepilet. Kontakt: Marika Peberg, tel 5184664, 4725346.

Linnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>
SA Haapsalu Piiskopilinnus juhataja Ülla Paras - 53462673

Jaani kirik. Külalistele avatud vastavalt kokkuleppele koguduse kantseleiga.

Telefon 473 7166, 473 7167, 528 0635.

E-post haapsalu@eelk.ee

Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto SEB 10602003965006; Swedbank 1120274032.

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-post lisatakse kirjasaaajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Eesti kiriku elust saab lugeda <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

TOIMETUS

Tiit Salumäe	E-post: tsalumae@yahoo.com 4737 166, 4737 167, 4737 017, 5280 635.
Kristel Engman	E-post: kengman@hotmail.com; 5289 527.
Lydia Kalda	E-post: haapsalu@eelk.ee; lydia.kalda@hotmail.com; 53477 633.
Lia Salumäe	E-post: lia.salumae@gmail.com; 53039 835.
Lehte Ilves	E-post: lehte@le.ee
Ingrid Laasi	E-post: ingridlaasi@hotmail.ee
Karin Teder	E-post: karin.teder@mail.ee
Maria Strauss	E-post: mariastrauss@gmx.de
Teno Ilves	E-post: teno.ilves@mail.ee

Koguduse häälekandja Johannese Sõnumid ilmub septembrist 2008 kord kuus. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soovet, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Seinaleht asub Haapsalu toomkirikus stendil, koguduse kantseleis ja Jaani kirikus. E-postiga saadame lehe neile, kelle aadress on meil teada. Ootame teie kõigi abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Selleks palume anda teada e-posti aadress koguduse kantseleisse.